

DIGITÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ (E-CITIZEN)

KOMPLEXNÍ INFORMACE PRO ZÁJEMCE

Modul Digitální začleňování (EC1 – e-Citizen) je součástí programu ICDL Digital Citizen (dříve prezentovaný jako samostatný program). Syllabus tohoto modulu je netradičně postavený a je zaměřený na tzv. „digitální začleňování“, resp. na zmenšování (odstranění) „digitální propasti“. Modul zahrnuje doporučený netradiční vzdělávací proces a asistovanou závěrečnou zkoušku v podobě samostatné práce pod kompetentním dohledem.

Modul e-Citizen byl vyvinut v roce 2006 nadací ECDL Foundation ve spolupráci s Irskou informatickou společností a asociací Age Action Ireland a byl navržen především pro digitální začleňování občanů, u kterých byla příčinou digitálního vyloučení především nízká úroveň digitálních kompetencí a s tím související nízká nebo žádná motivace pro využívání digitálních technologií. Modul je ideální součástí motivačních kurzů, lze ho však velmi efektivně využít také v rámci kompetenčních kurzů pro vzdělávání v oblasti občanských digitálních kompetencí (pod úrovní digitální gramotnosti).

Mezinárodní reference

E-Citizen je využíván ve více než 25 zemích napříč celým světem. Mezi těmito zeměmi lze najít nejen země relativně zaostalé či exotické (Columbie, Barma, Srí Lanka), ale také země sociálně i digitálně rozvinuté (Finsko, Irsko, Izrael). V posledních letech začaly modul e-Citizen využívat také arabské země (Katar, Spojené arabské emiráty). Mezi evropské země, které jsou v oblasti využívání modulu pro digitální začleňování e-Citizen neúspěšnější, patří Rusko, Polsko, Itálie, Litva a Velká Británie.

Přínosy modulu

e-Citizen:

- má především motivační cíle a pomáhá odstranit nebo překonat strach z digitálních technologií, vzdělávací efekt je druhotný;
- je jednoduše strukturovaný a všem přístupný a je koncipován jako naprostý základ práce s počítačem a internetem s cílem pomoci řešit běžné životní situace;
- je vhodný jako odrazový můstek pro další vzdělávání nebo rekvalifikace, a to nejen v oblasti digitálních technologií;
- umožňuje přizpůsobit vzdělávání individuálním potřebám a schopnostem účastníků;
- umožňuje získat elementární dovednosti všem, kteří se chtějí začlenit do informační společnosti.

Cílové skupiny

Motivační nebo kompetenční kurz založený na modulu e-Citizen je snadno zvládnutelný a určený pro osoby s minimálními nebo velmi omezenými digitálními znalostmi a dovednostmi. Cílovou skupinou jsou nejen osoby bez zaměstnání, senioři a osoby zdravotně postižené, ale především osoby sociálně (digitálně) vyloučené, přesněji:

- sociálně (digitálně) vyloučené osoby
- osoby ohrožené digitálním vyloučením
- dlouhodobě nezaměstnané osoby
- osoby v důchodovém nebo předdůchodovém věku
- osoby zejména s fyzickým zdravotním postižením
- osoby bez přístupu k informačním a komunikačním technologiím

- osoby s minimálními technickými schopnostmi
- osoby obtížně vzdělávatelné v rámci standardního „postupného“ vzdělávacího systému
- osoby, které nejsou ochotné věnovat čas postupnému vzdělávání
- osoby s žádnou nebo nízkou motivací pro využívání digitálních technologií
- osoby s nulovou představou o možnostech, bezpečnosti a účelnosti využívání digitálních technologií

Profil absolventa

Úspěšný absolvent motivačního nebo kompetenčního kurzu založeného na modulu e-Citizen by měl získat motivaci pro využívání digitálních technologií při řešení běžných životních situací a současně by měl být schopen:

- začlenit se do současné informační společnosti
- začít se vzdělávat s využitím digitálních technologií a internetu
- používat počítač a internet pro řešení běžných životních situací
- komunikovat prostřednictvím elektronické pošty
- vyhledávat a prohlížet informace na internetu
- vyplňovat webové formuláře a využívat jednoduché služby internetu
- rozpoznávat důvěryhodnost zdrojů a informací
- uvědomovat si rizika související s využíváním internetu

Vzdělávací obsah

Podobně jako u ostatních modulů konceptu ECDL/ICDL je vzdělávací obsah modulu e-Citizen detailně definován strukturovaným mezinárodním Sylabem. Pro potřeby nebo možnosti některých specifických cílových skupin může být tento syllabus v rámci mezinárodně stanovených pravidel upraven. Originální verze syllabu e-Citizen je dostupná na stránkách nadace ICDL Foundation, lokalizovaná verze syllabu je umístěna na adrese https://www.ecdl.cz/sylaby_others.php.

Syllabus obsahuje dvě hlavní a jednu doplňkovou část. První část se zabývá především vyhledáváním a získáváním informací na internetu s důrazem na jeho bezpečné využívání. Druhá část je pak zaměřena na využívání běžných služeb internetu pro řešení konkrétních životních situací a problémů. V doplňkové části jsou shrnuty nezbytné praktické dovednosti, které jsou předpokladem pro zvládnutí obou hlavních částí. Mezi tyto dovednosti patří například schopnost vytvářet a upravovat jednoduchý text, komunikovat elektronickou poštou nebo vyplňovat webové formuláře. Veškeré aktivity obou hlavních částí vzdělávacího obsahu jsou realizovány v následujících oblastech:

- vzdělávání
- trh práce
- zprávy a informace
- veřejná správa
- nakupování a služby
- zdraví
- cestování
- zájmy a záliby

Proces vzdělávání

Základní charakteristikou modulu e-Citizen je neobvyklý proces, jakým vzdělávané osoby získávají potřebné informace, znalosti a dovednosti. Na rozdíl od klasického systému vzdělávání, kdy se vzdělávaná osoba nejprve učí všem úkonům nezbytným pro obsluhu počítače následovaným výkladem operačního systému, popisem aplikací či vysvětlováním, co je to internet, staví modul e-Citizen účastníky motivačních i kompetenčních kurzů

prakticky ihned před konkrétní úkol, který má být vyřešen s využitím počítače a internetu, například: „Budeme hledat nabídky zaměstnání na portálu www.jobs.cz“. Účastníci takových kurzů jsou od počátku konfrontováni s potřebou, smyslem i nezbytnými dovednostmi pro řešení dané životní situace. Tento postup účastníky motivuje, neboť velice brzy vidí konkrétní výsledky své vlastní práce. Prioritou není naučit se obsluhovat myš nebo klávesnici, ale vyřešit konkrétní modelovou životní situaci. Nezbytné operační dovednosti a potřebné znalosti jsou tak získávány téměř mimovolně.

V průběhu vzdělávání se využívají zcela konkrétní webové stránky nebo aplikace, které jsou v dané zemi nejběžnější. Pokud to není do všech důsledků možné, například není možné dokončit nákup zboží v internetovém obchodě úhradou s použitím platební karty, využívají se předem připravené simulované webové stránky.

V průběhu realizace kurzů založených na modulu e-Citizen je kladen důraz především na sociálně citlivý přístup, přizpůsobení se možnostem vzdělávaných osob a na zcela praktická a reálně využitelná témata.

Časová dotace a počet účastníků

Doporučená časová dotace pro motivační kurzy založené na modulu e-Citizen je 30 až 50 hodin, a to v závislosti na počáteční motivaci, dovednostech a schopnostech konkrétní cílové skupiny. Nižší časová dotace je vhodná pro osoby s nenulovými počátečními znalostmi a dovednostmi, které občas počítač a internet používají a mají tedy alespoň základní představu o možnostech jejich využití. Vyšší časová dotace je nezbytná zejména pro osoby, které mají nulovou motivaci, nemají žádný přístup k počítači a internetu a také pro osoby, které mají věková či zdravotní omezení, která brání obvyklému tempu vzdělávání.

Pro motivační kurz založený na modulu e-Citizen je optimální a doporučený počet 5 až 6 účastníků na kurz a jednoho lektora. Motivační kurz může realizovat více lektorů současně. V případě kompetenčních kurzů založených na modulu e-Citizen je doporučený počet účastníků nejvýše 10.

Asistovaná zkouška

Měřitelnost výsledků kurzů založených na modulu e-Citizen je zajišťována jednoduchou závěrečnou asistovanou zkouškou. Tato asistovaná zkouška spočívá v úkolu vyřešit samostatně jednu vybranou životní situaci, například vyhledat požadované zboží na vybraném internetovém obchodě, toto zboží zakoupit a zaplatit, anebo zjistit informace o dostupné sociální podpoře, stáhnout dokument s podmínkami podpory a vyplnit příslušný webový formulář s žádostí o finanční příspěvek.

V průběhu zkoušky je kladen důraz na omezení případného stresu, přítomný akreditovaný tester má široké pravomoci a do značné míry může konkrétnímu jedinci pomáhat, zejména co se týká technických aspektů. Hodnocení plnění testových úloh probíhá standardizovaným způsobem podle jednotné metodiky. Avšak v případech, kdy se výsledek zkoušky pohybuje v rozmezí od 50 do 75 %, se na základě vyžádaných informací od lektora a vedoucího testování individuálně posuzuje míra aktivity a motivace vzdělávané osoby. V odůvodněných případech je možné závěrečnou asistovanou zkoušku s takovými výsledky uznat jako úspěšnou. Formálním výstupem úspěšně složené zkoušky je mezinárodně standardizovaný certifikát e-Citizen.

Garance kvality

Česká společnost pro kybernetiku a informatiku (ČSKI) je garantem kvality nejen vzdělávacích a certifikačních programů mezinárodního konceptu ECDL/ICDL, které jsou v ČR používány, ale také vzdělávacích organizací a lektorů, resp. testerů. Zatímco u klasických certifikačních modulů konceptu ECDL/ICDL není způsob ani postup výuky nikterak předepsán a tuto výuku mohou tedy provádět v zásadě libovolní běžní lektori (pokud si zadavatel, např. ÚP ČR nevymíní jinak), tak v případě e-Citizen mohou výuku provádět pouze lektori pro tento modul

připravení a akreditovaní podle mezinárodních pravidel. V rámci odborné přípravy jsou lektoři i testeři e-Citizen školeni také v oblasti zvláštního přístupu ke vzdělávání dospělých a specifických cílových skupin.

Asistovaná zkouška musí probíhat v předem schválených, resp. akreditovaných učebnách, které jsou potřebným způsobem vybaveny.

Proces a technologie asistované zkoušky jsou velice podobné standardním certifikačním zkouškám u ostatních programů konceptu ECDL/ICDL. Zkouška má vymezený čas a limit úspěšnosti, jednotlivé logické celky i dílčí kroky jsou bodovány a vzdělávací organizace, případně zadavatel, může získat úplnou zpětnou vazbu o znalostech a dovednostech cílové skupiny, konkrétního kurzu nebo jedince. Průběh i způsob hodnocení asistované zkoušky je náhodně kontrolován inspekcí ČSKI. Lektorům nebo testerům, resp. vzdělávacím organizacím, které nevyhovují kvalitativním nebo procesním požadavkům programu Digital Citizen, je možné akreditaci odebrat.

Odkazy

- Základní informace o programu Digital Citizen a modulu e-Citizen ...
https://www.ecdl.cz/program_icdl_digital_citizen.php
- Seznam aktuálně akreditovaných vzdělávacích organizací programu Digital Citizen pro ČR ...
http://www.ecdl.cz/strediska_zaclenovani.php.
- Seznam aktuálně akreditovaných lektorů / testerů programu Digital Citizen pro ČR ...
http://www.ecdl.cz/testeri_zaclenovani.php.

Další informace

Pracovní skupina ECDL-CZ při ČSKI, Ing. Jiří Chábera, MBA, www.ecdl.cz, info@ecdl.cz, 224 904 242, 723 918 261